

A Magyarországi Fordítóirodák Egyesületének ajánlása a fordítási és tolmácsolási szolgáltatások beszerzésére vonatkozó ajánlati felhívások elkészítésére

A Közbeszerzési törvény lehetővé teszi, hogy a szakmai, illetve érdekképviseleti szervezetek nem kötelező jellegű ajánlásokat bocsássonak ki. A fordítással, tolmácsolással kapcsolatban kiírt közbeszerzési eljárásokon számos fordítóiroda vett részt, jelentős részük tagja a Magyarországi Fordítóirodák Egyesületének. Ajánlásunk célja, hogy tagjainknak a pályázatokon szerzett eddigi tapasztalatait összegezve járuljunk hozzá az eljárások eredményességéhez és a szerződések elvárt színvonalon történő teljesítéséhez. Ezért javasoljuk az ajánlatkérőknek a szakmai elvárások fokozott érvényesítését a közbeszerzési eljárások előkészítése során. Az Európai Unió szabványosítási szervezete 2006-ban adta ki a fordításokra vonatkozó EN 15038-as számú szabványt. Ez a szabvány az Európai Unió egész területére érvényes. A Magyar Szabványügyi Testület 2007-ben elkészítette a magyar nyelvű változatot (MSZ/EN 15038). Javasoljuk ennek a szabványnak a beszerzését és az abban található fogalmak használatát.

Nagyon fontos, hogy az ajánlatkérő a dokumentációban pontosan rögzítse szakmai és pénzügyi elvárásait, és az ajánlatok elbírálására vonatkozó feltételrendszer azt vizsgálja, hogyan tesz eleget ajánlattevő ezeknek az elvárásoknak.

Szakmai elvárások érvényesítése a beszerzés tárgyának meghatározása során

Az elvégzendő feladat ajánlattételt is befolyásoló jellemzőit az ajánlatkérő a dokumentációban ismerteti.

A dokumentációban határozzuk meg:

- az egyes szolgáltatási típusokat (fordítás, lektorálás, célnyelvi ellenőrzés, korrektúra, kiadványszerkesztés, konzekutív tolmácsolás, szinkrontolmácsolás) és arányaikat,
- az előforduló témákat, az egyes nyelvkombinációkat, és a tolmácsolási típusok várható százalékos arányát,
- a várható éves mennyiséget nyelvkombinációnként, szolgáltatási típusonként és témaköröként.

Ezeknek a részleteknek a megadásával lehetővé tesszük, hogy az ajánlattevő fel tudja mérni, alkalmas-e a feladat elvégzésére és össze tudja állítani a munkatársak megfelelő csoportjait.

Célszerű, ha az ajánlatkérő részletes műszaki leírást készít (a kért nyilatkozatok és adatlapok „mintáival” együtt), és azt elektronikusan is az ajánlattevő rendelkezésére bocsátja.

Az alkalmasság vizsgálata terjedjen ki arra, hogy ajánlattevő képes-e az adott szolgáltatások nyújtására.

A bírálati szempontok értékeljék, hogy az egyes ajánlattevők milyen mértékben képesek a megfogalmazott elvárásoknak eleget tenni.

Fordítás

A fordítás terjedelme

Ha az ajánlati felhívásban az árat az ajánlatkérő oldalárban kéri megadni, de az oldal „méretét” nem közli, az magában rejti annak a kockázatát, hogy, csak az elbírálásnál, vagy esetleg a teljesítés során szembesül az oldalszám számítás módjával.

Az összehasonlíthatóságot úgy lehet megteremteni, ha az ajánlatkérő a pályázati anyagban meghatározza, hogy egy oldal hány karaktert tartalmaz, megadja, hogy ez a forrásnyelvű vagy a célnyelvű szövegre kell meghatározni és pontosítja, hogy az szóközök nélkül vagy azokkal együtt értendő. A karakterszámok meghatározásának módját is érdemes megadni, hogy egyértelmű legyen.

Javasolt egységek és módszerek

A karakterszámok vagy a szavak meghatározására legcélszerűbb az MS WORD megfelelő funkcióját használni (Eszközök menü, Szavak száma), mert ez mindenki számára könnyen elérhető.

Használatos oldalméretek:

- EU intézmények: 1500 karakter szóközök nélkül a forrásnyelvű dokumentumra számítva,
- Magyar intézmények: 1500 karakter szóközökkel a célnyelvi dokumentumra számítva.

A kereskedelmi fordítások piacán egyre inkább a forrásnyelvi szöveg szavainak vagy karaktereinek száma alapján történik a terjedelem megállapítása, ennek ellenére Magyarországon még többnyire célnyelvi karakter- vagy leütésszámban (karakterek száma szóközökkel) adják meg a fordításszolgáltatók az árakat. A forrásnyelvi szöveg alapján történő elszámolás előnye, hogy a megrendelés pillanatában a végleges árra lehet a megállapodást kötni. Amikor a forrásszöveg nem létezik olyan formában, ahol a forrásnyelvű szöveg terjedelme pontosan meghatározható (gyenge minőségű a szkennelt változat, nem alkalmas karakterfelismerésre), akkor természetesen az elszámolás csak a célnyelvű szöveg terjedelme alapján történhet. Ilyenkor a megállapodás alapja a terjedelem előzetes beclése.

Az oldal nagyságának meghatározásában figyelembe kell venni, hogy általában háromféle normaoldal létezik, a célnyelvi leütésszámot figyelembe véve: a) 1250 leütés, b) 1500 leütés, c) 1800 leütés.

Az MFE által javasolt és alkalmazott normaoldal nagysága 1500 leütés. Mindegyik számítás tartalmazza a szóközöket is.

A nyelvek csoportosítása

A szakma meghonosodott szabályai szerint, ár szempontjából a fordítóirodák általában nem tesznek különbséget a négy „alapnyelv” (angol, német, francia, orosz) között, ezért a pályázati kiírásban célszerű ezeket egy kategórián belül kezelni.

A többi kategória (kevésbé ismert nyelv, hiány nyelv, vagy ritka nyelv) pontos meghatározása nem alakult ki egységesen, ezért az ezekben a kategóriákba tartozó nyelveket a fordítóirodák eltérően csoportosítják. Célszerű tehát, ha az ajánlatkérő pontosan meghatározza a számára szükséges nyelveket, vagy az ajánlattevőtől konkrét nyelvekre (nyelv kombinációkra) kér árat.

Nem szerencsés, ha az ajánlatkérő nem egy árkategóriába tartozó, olyan összefoglaló nyelvcsoportokat állapít meg, mint pl. EU nyelvek, hiszen ebben alapáras és különböző felárú nyelvek is megtalálhatók. Nem sokkal szerencsésebb a határ menti nyelvek elnevezésű nyelvcsoport „létrehozása” sem, hiszen itt is különböző árkategóriába tartozó nyelvek keverednek.

Ugyancsak külön kategóriát képviselnek a nem latin vagy a nem cirill betűket használó nyelvek, ezért ezeket is érdemes tételesen felsorolni. Tehát több különböző „kategóriájú” nyelv kiírása esetén nem célszerű csak egy ármegeadási lehetőséget biztosítani.

Lektorálás

A fordítási ár nem tartalmazza a lektorálás árát. Rendkívül fontos, hogy az ajánlatkérő az egyes szolgáltatásokat akkor és olyan mértékben vegye igénybe, amit a lefordított dokumentum felhasználása indokol. Más igényekkel kell fellépni egy munkaanyag fordítása, illetve egy kiadvány, vagy egy az intézményen kívüli felhasználásra szánt fordítás esetében. Ezért érdemes elkülöníteni a szakmai és nyelvi lektorálást, mint külön tételt. Egy munkaanyagnál nem lényeges, hogy a lefordított anyag nyelvezete csiszolt legyen, és nem olyan lényeges talán még az egységes terminológia sem, ha az a szöveg érthetőségét nem zavarja.

A lektorálási típusokat a már említett MSZ/EN 15038-as szabvány így határozza meg:

A lektorálás típusa	Definíció
Korrektúra	Megjelenés előtti formai (nem tartalmi) ellenőrzés.
Célnyelvi ellenőrzés	A célnyelvi szöveg előírt célokra való alkalmasságának vizsgálata, tekintetbe véve a szakterület konvencióit, valamint helyesbítő intézkedések ajánlása.
Lektorálás	A fordítás meghatározott célokra való alkalmasságának vizsgálata a forrásnyelvi szöveg és a célnyelvi szöveg összevetésével.

Sürgősség

A kiírásban érdemes megkövetelni, hogy az ajánlat tartalmazza a sürgősségi (azonnali) teljesítés meghatározását és az erre vonatkozó felárakat az alaplíjak százalékában.

Az alábbiakban megadjuk a Magyarországi Fordítóirodák Egyesületének ajánlását a sürgősségi fogalmak meghatározására. A táblázat a karaktereket szóközökkel együtt érti (leütés) és a célnyelvi szövegre adja meg.

Alapár	munkanaponként legfeljebb 12 000 karakter/fordító vagy 2000 forrásszó/fordító teljesítményig
Sürgős	munkanaponként 12 000 – 20 000 karakter/fordító vagy 2000-3300 forrásszó/fordító teljesítményig
Azonnali	munkanaponként 20 000 karakter/fordító vagy 3300 forrásszó/fordító teljesítmény felett

Megjegyzések:

1. A teljesítési napokba nem számít bele a munkafelvétel és a szállítás napja.
2. Aznapi teljesítés mindig azonnalinak minősül, mennyiségtől függetlenül.
3. Másnapi teljesítés legalább sürgősnek minősül, mennyiségtől függetlenül.
4. Lektorálási, szerkesztési feladatok és más kiegészítő munkafázisok, elvégzésére a fenti időtartamokon túl kell időt biztosítani. Azok sürgősségét esetenként kell meghatározni. Speciális szakszövegek vagy az alapszövegtől eltérő nyelvek esetén az időnormákban esetenként kell megegyezni.
5. Természetesen a fordítási munka átfutási ideje csökkenthető, ha több fordító dolgozik rajta. Ennek a módszernek kihatása van a lefordított szöveg minőségére, bár megfelelő technikai eszközök használatával ez a hatás csökkenthető, de teljesen nem szüntethető meg.

Tolmácsolás

A tolmácsolási árak meghatározásánál fontos, hogy milyen típusú tolmácsolás szerepel az ajánlati felhívásban. (A tolmácsolást időalapon számolják el. A leggyakrabban használt időegységek.)

Az alábbi táblázat a tolmácsolási típusokat tartalmazza.

A tolmácsolás típusa	Definíció	Megjegyzés
Konszekutív tolmácsolás	Konszekutív jellegűnek minősül minden olyan tolmácsolás, melynek eredményeként a célnyelvi szöveg a forrásnyelvi szöveg egy blokkja (amely lehet egy vagy több mondat) után hangzik el, és a forrásnyelvi szöveg előadója és a hallgatóság, valamint a tolmács között közvetlen kapcsolat létezik. Többnyire tárgyalásokon alkalmazzák, a tolmács közvetlen résztvevője a megbeszélésnek, és a szöveget azonnal tolmácsolja, amint a beszélő befejezte a mondatát. Ez a tolmácsolás többnyire nem egyirányú, hanem mindkét irányba történik.	
Szinkrontolmácsolás	A tolmács a beszélő szövegét az elhangzással egyidejűleg, folyamatosan mikrofonba tolmácsolja.	Konferencia esetén a tolmácsolási feladatok ellátásához speciális berendezés és legalább két szinkrontolmács tolmács szükséges nyelvpáronként. A tolmácsok folyamatosan együtt dolgoznak (egy kabinban), de 20-30 percenként váltják egymást a munkában. A nem aktív tolmács szükség esetén segíti az aktív tolmács munkáját.
Fülbesúgó tolmácsolás	Akkor használják, ha csak a hallgatóság egy szűk körének van szüksége tolmácsolásra. A tolmács az öt hallgatók közvetlen közelében helyezkedik el, és halkán, folyamatosan közvetíti a célnyelven az elhangzottakat, szinkron- vagy konszekutív tolmácsolásban.	

A tolmácsolást időalapon számolják el. A leggyakrabban használt időegységek.

Egész nap	Egy tolmács által végzett max. 8 óra/nap tolmácsolás.	Beleértve a nem tolmácsolással töltött időt is.
Fél nap	Egy tolmács által végzett max. 4 óra/nap tolmácsolás.	Beleértve a nem tolmácsolással töltött időt is.
Túlóra	A napi 8 órát meghaladó tolmácsolási idő.	
Nem tolmácsolási tevékenységgel töltött „járulékos” idő	Utazással töltött idő (a tolmácsolás helyszínére), valamint a szünetek.	

A tolmácsolás járulékos költségei

Utazási idő és útiköltség: az ajánlatkérő kérje az ajánlattevőt, hogy ajánlatában adja meg az utazási idők és útiköltségek elszámolási módját.

Szállásköltség: a tolmácsoknak szükséges megfelelő pihenés lehetőségének biztosítása többnapos tolmácsolás esetén. Jó megoldás, ha ajánlatkérő az esemény helyszínén biztosítja a szállást.

Szinkrontolmácsoláshoz szükséges berendezés:

Amennyiben ajánlatkérő erre is ajánlatot kér, meg kell adni a konferencia legfontosabb paramétereit:

- nyelvpárok száma,
- résztvevők száma,
- hallgatóság elrendezése (kerekasztal, színházi széksorok),
- elnökségi mikrofonok száma,
- hordozható mikrofonok száma,
- csíptethető mikrofonok száma,
- írásvetítők száma
- számítógépek száma
- kivetítők/képernyők száma

Előfordul, hogy az ajánlatkérő olyan árat kér egy tolmácsra és egy napra vonatkoztatva, amely tartalmazza az összes járulékos költséget is. Véleményünk szerint az ilyen ajánlattételi feladat nem oldható meg és az ajánlatok nem hasonlíthatók össze.

Az ajánlatkérő több ajánlattevővel számolhat és tartalmában jobb ajánlatokat kaphat abban az esetben, ha fordítási és tolmácsolási tevékenységet is tartalmaz a kiírása és erre nem összevontan, hanem külön-külön teszi lehetővé az ajánlatadást, mivel a fordítóirodák specializálódtak, vannak olyanok, amelyek a fordítás területén és vannak olyanok, amelyek a tolmácsolás területén rendelkeznek nagyobb tapasztalattal.

Minden konferencia szervezésének van két kényes pontja.

Az egyik az előadások szövegének megszerzése a tolmácsok számára. Különösen, ha az előadók jelentős személyek, nehéz a szöveget előre beszerezni. Ugyanakkor a későbbi tolmácsolás minőségét jelentős mértékben rontja a hiánya.

A másik a hallgatóságnak kiosztott fejhallgató. Különösen amióta drótnélküli, kisméretű fejhallgatók vannak könnyen zsebre tehetőek és feledékenységből elvihetők. Önmagában egy ilyen fejhallgatónak az értéke csekély, viszont a készletek pótlása nem egyszerű.

Mindkét fél munkáját megkönnyíti a jó együttműködés a szervezésben.

Szakmai elvárások érvényesítése az alkalmasság vizsgálata körében, az elvégzendő feladatnak megfelelően

Pénzügyi és gazdasági alkalmasság	Példák az alkalmasság minimumkövetelményére
<p>Az alkalmasság megítéléséhez szükséges adatok és a megkövetelt igazolási mód:</p> <p>Az ajánlathoz csatolnia kell:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az ajánlattételi határidőt megelőző 30 napnál nem régebbi keltezésű, az összes számlavezető pénzügyintézet által kiállított nyilatkozatot, amelyeknek tartalmaznia kell, hogy <ul style="list-style-type: none"> - mióta vezeti a bankszámláját, - számláján a nyilatkozat kibocsátását megelőző egy évben volt-e sorban állás, ha igen, mikor és mennyi ideig. – a tárgyévet megelőző évi - a működési formájának megfelelő - a számviteli jogszabályok szerinti beszámoló. 	<ul style="list-style-type: none"> – a számlavezető pénzügyintézet(ek)től származó bármelyik nyilatkozat kiadását megelőző egy évben legfeljebb 30 napot meghaladó sorban állás nem mutatkozhat – saját tőkéje a tárgyévet megelőző évben nem haladja meg a jegyzet tőkéjét <p>vagy</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tárgyévet megelőző évben mérleg szerinti eredménye nem negatív <p>vagy</p> <ul style="list-style-type: none"> – árbevétele a tárgyévet megelőző évben elérte a kiírás szerinti összeg legalább 50%-át

Műszaki, illetve szakmai alkalmasság	Példák az alkalmasság minimumkövetelményére
<p>Az alkalmasság megítéléséhez szükséges adatok és a megkövetelt igazolási mód:</p> <p>Az ajánlatban részleteznie kell:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az előző három évben végzett fordítási (tolmácsolási) munkái és azok mennyisége (oldal, karakter, leütés, nap, óra), megadva a teljesítés idejét, a szerződést kötő másik fél nevét és elérhetőségét is. – a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetőleg a műszaki felszereltség . – a teljesítésbe bevonni kívánt szakembereknek, illetőleg vezetőknek a megnevezése – amennyiben ez nem sért üzleti érdeket -, képzettségük és gyakorlatuk szakmai önéletrajzzal történő ismertetése (a közvetlen kapcsolatteremtéshez felhasználható adatok nélkül), valamint a végzettségüket, ill. képzettségüket igazoló okirat másolata. - Minőségbiztosítás módja és/vagy a minőségbiztosítási rendszer típusa (MFE ajánlás szerinti minőségbiztosítás, MSZ EN 15038:2006 vagy, MSZ EN ISO 9001:2009 szabvány szerinti auditálás, stb.) – Szakmai felelősségbiztosítás összeghatára 	<p>Az alkalmasság minimumkövetelménye(i):</p> <ul style="list-style-type: none"> – az előző ... évben rendelkeznie kell évente ... db olyan, a kiírásnak megfelelő szakterületen ... és/vagy nyelven/nyelvpárban elvégzett fordítási (tolmácsolási) referenciával, melynek mennyisége .... oldal, karakter, leütés, nap, óra/eléri vagy meghaladja a kiírás értékének ...%-át. – Az ajánlattevőnek rendelkeznie az ajánlatkérő által meghatározott feladat ellátásához szükséges minimális műszaki felszereltséggel (számítógépek, szoftverek, CAT eszközök, tolmácsberendezés, stb..) – ... nyelvből/nyelvpárban legalább ... fő fordítóval és ... fő lektorral rendelkezik. – ... nyelvek/nyelvpárok esetében a teljesítésbe bevonni kívánt fordítóknak/lektoroknak rendelkezniük kell ... végzettséggel és/vagy szakfordítói képesítéssel vagy igazolvánnyal és/vagy a kiírás szerinti szakterületnek megfelelő .... év fordítói/tolmács gyakorlattal. – a minőségbiztosítás módja megfelel legalább az MFE ajánlás szerinti minőségbiztosításnak (lásd: www.mfe.hu/index.php?id=337; www.mfe.hu/index.php?id=336) – Rendelkezik szakmai felelősségbiztosítással

A fordítási (tolmácsolási) tevékenység előző ... évi mennyisége (összesen/adott nyelvpárokból/adott szakterületen)

Ezt az információt akkor kérjük az ajánlattevőktől, ha az ajánlattevő tapasztalatának megítélése szempontjából szükségünk van arra a tényszámra, hogy az előző évben/években milyen mértékű volt a tevékenysége/mekkora árbevételért ért el. Érdemes mind az összesített, mind az adott nyelvpárokra és/vagy adott szakterületre vonatkozó adatokat is bekérni.

Az előző évben/években végzett fordítási (tolmácsolási) tevékenységre vonatkozó referenciát célszerű, mennyiségben (oldal, karakter, leütés, nap, óra) és nem értékben kérni, tekintettel a nyelvpárok szerinti árkülönbségekre, a tolmácsolás típusainak eltérő árkategóriájára stb.

Az előző legfeljebb három év legjelentősebb megbízásainak bemutatása

Ezek nem referencia levelek. A legjelentősebb megbízások bemutatásának célja csupán annyi, hogy az ajánlatkérő megtudja, hogy az ajánlatadó képes az általa elvárt mennyiségben ilyen típusú szolgáltatás nyújtására. Fontos azonban figyelembe venni, hogy nem csak ebből, valamint az előző adatból lehet megítélni az ajánlattevő alkalmasságát, hanem a továbbiakban említett műszaki felszereltségből és az ajánlattevő által folyamatosan foglalkoztatott fordítók, illetve tolmácsok számából vagy a teljesítésbe bevonni kívánt fordítók vagy tolmácsok felkészültségére és tapasztalatára vonatkozó adatokból is.

Referencialevelek a beszerzés tárgykörében nyújtott szolgáltatásokról

Amennyiben ajánlatkérő szükségesnek tartja ilyen referencialevelek bekérését, érdemes a kiíráshoz mellékelni annak szövegét. Ezzel elkerülhetjük, hogy az értékelésnél gondot okozzon a tartalmak helyességének megítélése. Tudatában kell annak lenni, hogy a referencialevelek megkövetelése egyúttal behatárolhatja az ajánlatadó fordításszolgáltatók körét, ami ellentmondhat a beszerzés szellemének.

A műszaki felszereltség

Nem érdemes tételes listán megkövetelni a berendezéseket. Helyette sokkal fontosabb, ha a kiírásban pontosan specifikáljuk a feladatokat, olyan módon, hogy abból kiderüljenek a szükséges műszaki feltételek. Az ajánlatban kérjük nyilatkozatot az ajánlattevőtől, mely szerint rendelkezik minden olyan műszaki felszereltséggel, amely a meghatározott szolgáltatások és feltételek teljesítéséhez szükséges. Ahol viszont kompatibilitás miatt egy adott műszaki berendezés vagy szoftver megléte elengedhetetlen feltétel, ott nevezük azt meg, és meglétéről kérjük nyilatkozatot.

Az egyes fordítók, tolmácsok az egyes részfeladatok súlyának megfelelő számban, nyelvtudással, és szakmai ismerettel

A szakemberek végzettségének igazolását illetően körültekintően kell eljárni, és figyelembe kell venni, hogy szakfordító és tolmácsképzés csak néhány világnyelvből van. A hiány és a ritka nyelvek esetében viszont korlátozott a szakfordítói képesítés megszerzésének lehetősége. Az egyetlen lehetséges helyen, az ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Központjában évente két alkalommal lehet vizsgázni, ha van megfelelő számú jelentkező. Ebből következően elég sok nyelvből csak nagyon kevés számú képesített szakfordító és tolmács van, illetve vannak olyan nyelvek, amelyekből senki sem rendelkezik képesítéssel.

Célszerű, ezért, ha az ajánlatkérő csak az angol, német és francia nyelvek esetében írja elő, hogy a szerződésbe bevonni kívánt fordítóknak és a lektoroknak rendelkezniük kell felsőfokú végzettséggel és szakfordítói képesítéssel. Egyéb nyelvek esetében pedig elegendő a felsőfokú végzettség és a felsőfokú nyelvvizsga.

(A 7/1986. (VI. 26.) MM rendelet az alábbi képesítéseket határozza meg:

1. § (1) Szakfordító és tolmácsképzés a
  - a) szakfordító,
  - b) szakfordító-lektor,
  - c) tolmács,
  - d) szaktolmács és
  - e) konferenciatolmács képesítés.)

(Az ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Tanszéke jelenleg társadalomtudományi és gazdasági szakfordítókat, okleveles fordítókat és tolmácsokat, európai uniós szakfordítókat és európai uniós konferenciatolmácsokat képez.)

Célszerű, ha az ajánlatkérő a fordítók és lektorok kívánatos létszámát a pályázati dokumentációban az egyes nyelvekre megadott, várható fordítandó mennyiségre figyelemmel állapítja meg (a fordítók átlagos napi teljesítménye 10 oldal, a lektoroké 20 oldal).

Hasznos, ha az ajánlatkérő meghatározza, hogy pontosan milyen adatokat kell a fordítóirodának a fordítók, lektorok és tolmácsok szakmai önéletrajzában vagy listájában közölnie.

Egyéb alkalmassági feltételek

Célszerű, ha az ajánlatkérő kéri az ajánlattevőnél alkalmazott minőségbiztosítási módszer leírását, és – a feladat jellegétől és nagyságától függően – rákérdez, hogy az ajánlattevő rendelkezik-e valamely minőségbiztosítási szabvány szerinti tanúsítvánnyal (pl. MSZ EN 15038:2006 szabvány (Fordítási szolgáltatások. Követelmények), MSZ EN ISO 9001:2009 szabvány).

Alkalmassági feltétel lehet még a szakmai felelősségbiztosítás megléte.

Szakmai elvárások érvényesítése az ajánlatok elbírálásakor

– Ár

Célszerű, ha az ajánlatkérő az egyes feladatok elvégzésére adott árak értékelésénél olyan arányban súlyoz, amilyenben azok az ajánlati felhívásban szerepelnek. Ellenkező esetben torz árajánlatokra számíthat. Ugyancsak meg kell határozni, hogy az árat hány tizedes jegy pontossággal kell megadni.

– A szakmai feladat megoldási terve, a dokumentációban foglaltaknak megfelelően

Minden közbeszerzési eljárás legnehezebb része. Mivel értékelésében óhatatlanul szubjektív elemek is vannak, ezért egyre ritkábban megkövetelt része az ajánlatoknak. Ennek ellenére az a javaslatunk, hogy amikor az ajánlatkérő úgy ítéli meg, hogy fontos számára az ajánlatadók szakmai elképzelése arról, hogyan biztosítják a kiírásban meghatározott szolgáltatásokat, mindig kérjenek szakmai javaslatot. Különösen összetettebb szolgáltatások elvárása esetén, vagy, ha jelentősebb szervezői munka szükséges a megfelelő szolgáltatás nyújtásához, legyen a szakmai javaslat pontozással értékelve.

Felsoroljuk azokat a bírálati részszerpontokat, melyek a kiválasztás alapját jelenthetik, vagy a pályázat elbírálásban döntő jelentőséggel bírhatnak.

Bírálati szempontok	
Az összességében legelőnyösebb ajánlat az alábbiakban megadott részszerpontok alapján	
Részszerpont	Súlyszám
<p>1. Ajánlati ár (Ft/karakter)</p> <p>Idegenről magyarra Magyarról idegenre Sürgősségi fordítás felára a fordítás árának %-ban Azonnali fordítás felára a fordítás árának %-ban A szakmai lektorálás felára a fordítás árának %-ban A nyelvi lektorálás felára a fordítás árának %-ban Konszekutív tolmácsolás Egész nap Fél nap Túlóra Járulékos idő Szinkrontolmácsolás Egész nap Fél nap Túlóra Járulékos idő</p> <p>2. Minőségi kritériumok</p> <p>– A szakmai feladat megoldási terve Részei: – Minőségellenőrzési eljárás – Eljárások a megrendelői visszajelzések figyelembe vételére – A fordítóiroda által a fordítók részére nyújtott támogatás – A projektmenedzserek koordináló szerepe</p>	<p>60 vagy 40</p> <p>40 vagy 60</p>

Hiánypótlás

Ha az ajánlatkérő valóban a számára legmegfelelőbb ajánlattevőt szeretné kiválasztani a jelentkezők közül, akkor célszerű, ha lehetőséget ad (szükség esetén több alkalommal is) a formai hibák kijavítására, illetve a hiánypótlásra.

Igazolások benyújtása

A közbeszerzési eljárás során az igazolásokat eredetiben vagy hiteles másolatban, továbbá egyszerű másolatban kell benyújtani fő szabály szerint. Célszerű a szakmai alkalmasság körében előírt szakember bemutatásnál a fordítók, lektorok és tolmácsok iskolai és szakmai végzettsége igazolásainak benyújtását egyszerű fénymásolatban előírni az ajánlattétel megkönnyítése céljából.

Milyen bírálati szempontok ne szerepeljenek az ajánlati felhívásban?

Az összességében legkedvezőbb ajánlat kiválasztásának módszerét nem szabad a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatásra korlátozni azáltal, hogy a részszerpontok között olyan elemek szerepelnek, amelyeket az ajánlattevők felső korlátot vállalnak, így végezetül mégis a legalacsonyabb ár dönt.

Ilyen elemek:

- Hibás teljesítés és késedelmi kötbér mértéke (célszerű, ha az ajánlatkérő ezt a szerződés-tervezetben határozza meg)
- Inflációkövetés mértéke (célszerű, ha az ajánlatkérő ezt a szerződés-tervezetben határozza meg)
- Rendelkezésre állás legrövidebb ideje (értelmezhetetlen fordítás és tolmácsolás esetén)
- Vállalási határidők, például:
  - 24 óra alatt vállalt max. oldalszám fordítás esetében
  - 24 óra alatt vállalt max. oldalszám lektorálás esetében
  - Vállalt teljesítési határidő (óra) sürgős esetben
  - Vállalt teljesítési (óra) azonnali megrendelés esetén

Lehetetlen vagy túlzottan magas vagy alacsony mértékű, illetőleg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalás

A különböző sürgősségi felárak nem lehetnek alacsonyabbak a sürgősség nélküli alapáraknál.

A fordítónként naponta vállalt lefordított oldalak száma (1500 leütés szóközzel együtt) nem lehet több 20 oldalnál.

A lektoronként naponta vállalt lektorált oldalak száma (1500 leütés szóközzel együtt) nem lehet több 40 oldalnál.

Az EU eljárás, mint követendő megoldás

Az EU intézményei is közbeszerzési eljárás során választják ki a külső fordításszolgáltatókat. A legnagyobb megrendelő a Bizottság, amely az EU intézmények széles körének biztosít fordítási szolgáltatást és saját alkalmazotti fordítói gárdája mellett nagy számban vesz igénybe külső fordítókat.

Az egyik típusú alkalmazott eljárás abban különbözik jelentősen a magyarországi eljárásoktól, hogy a legfontosabb elem az alkalmasság meghatározása. Ugyanis azok a fordítók, vagy fordítóirodák (nevezzük őket fordításszolgáltatóknak), akik eleget tesznek az alkalmassági követelményeknek valamennyien szerződő partnerré válnak. Mivel az alkalmassági követelményeknek nem az a szerepe, hogy lehetőleg 1-2 fordításszolgáltatót eresszen csak át a szűrőn, ezért nem kell bonyolultnak lenni és nem kell felesleges akadályokat tartalmazni.

Az ilyen módon „nyertes” fordításszolgáltatókat a szolgáltatás ára és a szakmai értékelés alapján témánként és nyelvpáronként rangsorolják. Amikor megbízást akarnak kiadni, a lista minden tagjának felkínálják a munkát és a pozitív választ adók közül az kapja a megbízást, aki legjobb pozícióban van az aktuális listán.

Minden munkát értékelnek és ennek alapján havonta új listát adnak ki (mindenki csak a saját pozícióját kapja meg). Ezzel egy dinamikus listát működtetnek és biztosítják, hogy folyamatosan jól teljesítsenek a fordításszolgáltatók, hiszen minden hibával rosszabb helyzetbe kerülhetnek a listán. Jelentős hiba elkövetése esetén adott nyelvpárban és témakörben törlik a listáról a fordításszolgáltatót. A lista rosszabb pozíciójáról gyakorlatilag a lista elején elhelyezkedők hibázásával lehet jobb pozícióba kerülni.

A rendszer működtetésének feltételei:

- Belső fordítási részleg működtetése,
- A kiadásra szánt munkák alapos előkészítése (segédanyagok megnevezése, a mennyiség előzetes meghatározása),
- A beérkezett fordítások szakszerű átvétele (formai ellenőrzések, teljesség ellenőrzése),
- A fordítások minőségének folyamatos ellenőrzése (kb. a szöveg 10%-ának ellenőrzése, vagy teljes ellenőrzés),
- A rangsor megállapítása havonta.

Előnye:

- Nem lehet „melléfogni”, vagyis olyan fordításszolgáltatóval szerződni, akinek alacsony az ára, de legszívesebben két hónap után megszabadulnának tőle,
- Könnyebb biztosítani a fordítási háttérrel változatos témakörben, változatos nyelveken,
- Mindig a legjobbak nyújtják a szolgáltatást, ha bármilyen okból romlik egy fordításszolgáltatónál a minőség, akkor hátrébb kerül a listán,
- A fordításszolgáltatók folyamatosan visszajelzést kapnak teljesítményükről.

Hátránya:

- Működtetni kell egy fordítási részleget,
- A jobbak fokozatosan „elhasználódhatnak” (ha egy fordításszolgáltató nagy mennyiségben szolgáltat fordítást, előbb utóbb hibázik, és lejjebb kerülhet a listán, akár ki is eshet).

Végezetül felhívjuk a figyelmet a Közbeszerzések Tanácsa 2/2004. számú módosított ajánlására (az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása esetén alkalmazható módszerekről és az ajánlatok elbírálásáról).

Budapest, 2009. szeptember 15.

Magyarországi Fordítóirodák Egyesülete

Meghatározások

Az alábbi kifejezések az ajánlati felhívás összefüggésrendszerében a következő meghatározások szerint értelmezendők:

Szabványoldal

A szóközöket is beleszámítva 1500 karaktert tartalmazó szöveg.

Fordítás

A forrásnyelvű információ írásos közvetítése a célnyelvre.

Lektorálás

A fordítás előírt célokra való alkalmasságának vizsgálata a forrásnyelvi szöveg és a célnyelvi szöveg összevetésével, valamint helyesbítő intézkedések ajánlása.

Célnyelvi ellenőrzés

A célnyelvi szöveg előírt célokra való alkalmasságának vizsgálata, tekintetbe véve a szakterület konvencióit, valamint helyesbítő intézkedések ajánlása.

Forrásnyelv

Az a nyelv, amelyen a forrásnyelvi szöveg készült.

Célnyelv

Az a nyelv, amelyre a forrásnyelvi szöveget fordítják.

Konszekutív tolmácsolás

Konszekutív jellegűnek minősül minden olyan tolmácsolás, melynek eredményeként a célnyelvi szöveg a forrásnyelvi szöveg egy blokkja (amely lehet egy vagy több mondat) után hangzik el, és a forrásnyelvi szöveg előadója és a hallgatóság, valamint a tolmács között közvetlen kapcsolat létezik. Többnyire tárgyalásokon alkalmazzák, a tolmács közvetlen résztvevője a megbeszélésnek, és a szöveget azonnal tolmácsolja, amint a beszélő befejezte a mondatát. Ez a tolmácsolás többnyire mindkét irányba történik.

Szinkrontolmácsolás

A tolmács az elhangzással egyidejűleg folyamatosan tolmácsolja az elhangzottakat. Konferencia, szimultán vagy kabintolmácsolásnak (amennyiben tolmácskabinban történik) is nevezik.

Jelmagyarázat

Vigyázat

Tanács

Elfogadta a Magyarországi Fordítóirodák Egyesülete Elnöksége, 2009. szeptember 15-ülése.